

KMETOVALEC

GLASILO
KMETIJSKE DRUŽBE

V
LJUBLJANI

R. Z. Z. O. Z.

Celoletna naročnina znaša **Din 25**— (za inozemstvo Din 35—).
List izhaja v zimskem času dvakrat, čez poletje enkrat mesečno.
Uredništvo in upravišтво v Ljubljani, Novi trg št. 3.

Cene oglasom[za enkratno objavo:

1/2 strani Din 800— in Din 40— oglasne takse 1/8 strani Din 200— in Din 5— oglasne takse
1/4 strani Din 400— in Din 20— oglasne takse 1/16 strani Din 100— in Din 2— oglasne takse
Mali oglasi beseda po 50 par in Din 2— oglasne takse
Priloge listu se računajo za vsakih 1000 prilog po 100 Din.

Vsebina: Zgledi naj vlečejo! — Povečajmo pridelek domačega olja! — Kako pridelujemo travno seme za trg? — Kako bomo prišli do dobrega semena? — Razno. — 80 letnica I. V. Mičurina. — Vpliv zopetne uvedbe trošarine na vino. — Izvoz vina iz Jugoslavije v tujino. — Rigolanje. — Štajerska kokoš na kmetijski razstavi v Murski Soboti. — Razstava štajerske kokoši v Celju. — Samo iz dobrega mleka dobri izdelki! — Razno. — Redčenje mladih gozdov in kultur. — Več mecesna v planinske gozdove! — Vprašanja in odgovori. — Družbene zadeve.

Naše vrle gospodinje perejo perilo

vedno le z Zlatorog-ovim milom ali pa z Zlatorog-ovim ter-pentinovim milom; volnene in svilene stvari pa z Zlatorog-ovimi luskami, ker dobro vedo, da ima obilna, gosta in nežna bela pena Zlatorog-ovih izdelkov izredno čistilno moč. Do-brote Zlatorog-ovih izdelkov naše pridne gospodinje dobro poznajo in zato trdijo vsevprek: „Le Zlatorog milo da belo perilo!“ Zahtevajte pri svojem trgovcu vedno izrecno le Zlatorog-ovo milo! 91

Oglasujte v Kmetovalcu!

Novo črno brinje

oddaja po ugodni ceni Ivan Jelačin, Ljubljana, Emonska ce-sta 2. 54

Cepljene trte.

iz vrst „Trsnega izbora“ in tudi sadna drevesa nudi I. Trs-ničarska zadruga, pošta: Juršinci pri Ptuj. — Pišite po cenik! 112

Vaš denar ni v nevarnosti,

še kupujete sadna drevesa in vinsko trsje le v znani in do-bri drevesnici J. Gradišnik, Šmarjeta, p. Celje. Zahtevajte cenik! 113

Absolvent mlekarske šole,

z večletno prakso, samski, išče za takoj službo mlečnega kontrolorja, mlekarja ali živilnoprisknega nadzornika. Cenene ponudbe je poslati na: Upravo „Kmetovalca“ pod „Zanesljiv mlekar“ štev. 118. 118

Važno za osnovne in kmetijske šole!

Kmetijska družba v Ljubljani je založila 6 stenskih slik od trav, detelj in raznih krmskih rastlin v velikosti 70 × 50 cm s primernim obešalom in okvirjem.

Slike so umetniško izdelane po naravi v barvah in služijo kot izborno učilo za spoznavanje naših glavnih krmskih rastlin. K vsaki seriji se doda po ena knjižica s kratkim opisom vsake rastline.

Vseh šest slik s knjižico in poštnino vred stane Din 100—. Priporočamo takojšnjo nabavo tega učila, dokler je še v zalogi, ker bo vsakemu učitelju služilo kot dober pripomoček pri pouku.

NA TISOČE VAGONOV RICINOVIH TROPIN

porabijo za gnojenje svojih vinogradov, travnikov, polj in vrtov **Francozi**, ki so znani zlasti kot dobri vinogradniki. Zakaj bi mi zaostajali za njimi?

Mlete ricinove tropine so izborno in ceneno gnojilo, ki vsebuje zajamčeno najmanj 45% dušika.

Za jesensko gnojenje jih oddajamo, dokler traja zaloga po izjemni ceni **Din 40—** za 100 kg franko vreče, franko tovarna Ljubljana.

Priporočamo tudi svoje priznane prvovrstne **mlete lanene tropine** po najnižji dnevni ceni.

Obrnite se nemudoma na tovarno olja in tropin

HROVAT & KOMP., Ljubljana, Tyrševa c. 1a/III.

KMETOVALEC

št. 22.

V Ljubljani, 15. novembra 1934.

Leto 51.

Zgledi naj vlečejo!

Ing. Teržan.

Razni javni delavci se kaj radi sklicujejo ob kmetijskih prireditvah na napredek kmetijstva v sosednji Avstriji in jo nam predstavljajo za zgled in pouk. V naslednjem hočemo **pokazati samo na eno točko avstr. agrarne politike**, ki kaže jasno pot k napredku kmetijske produkcije.

V naši sosednji, mali, agrarni državi, so porabili te-le množine umetnih gnojil:

vagonov po 10 ton:
l. 1933. l. 1934.

kalijeve soli	990	1619
Tomasove žindre	618	725
apnenega dušika	522	626
čilskega solitra	16	278
apneno - amonijskega solitra	193	821
apnenega solitra	722	1108
nitrofoskala	301	416
Skupaj	3362	5593

Te številke nam pojasnjujejo ogromno povečano produkcijo avstrijskega kmetijstva, ki iz leta v leto narašča. Kakor kažejo te številke, narašča sporedno tudi uporaba pomožnih kmetijskih sredstev, kar so v prvi vrsti umetna gnojila. **Dobro, s stroji obdelana in bogato pognojena zemlja, zasejana z izbranim in zdravim semenom, ki ga prideluje veliko število deželnih kmetijskih postaj, mora roditi bogate žetve.** Pospeševanje kmetijstva in zvišanje kmetijske produkcije stane denar. V Avstriji imajo za pospeševanje kmetijstva zelo močan vir dohodkov. To so uvožne carine na kmetijske pridelke. Vse, kar Avstrija dobi na uvoznih carinah za kmetijske pridelke, da avstrijskemu kmetovalcu v obliki raznih subvencij za povzdigo njegovega kmetijskega obrata. In tako se godi, da vsi kmetovalci sosednjih držav, ki izvažajo svoje kmetijske pridelke v Avstrijo, obenem pomagajo dvigniti avstrijsko kmetijstvo, in sicer v posredni obliki na ta način, da prodajo svoje pridelke pod ceno, katere posredniki izvažajo v Avstrijo, ki določi

na uvoz teh pridelkov visoko carino, ki jo dodeli potem svojim kmetovalcem za povzdigo avstrijskega kmetijstva.

Ker so cene v agrarnih državah, ravno vsled visokih uvoznih carin tako nizke, ne plačajo uvozne carine avstrijski konsumenti, kakor se to pravi, ker imajo tuji kmetijski proizvodi na avstrijskem trgu isto ceno kakor domači in mora konsument plačati isto ceno, na. pr. za moko, vseeno, če je ta avstrijskega ali tujega izvora. Uvozna carina pade v breme onih kmetovalcev agrarnih držav, ki morajo prodati svoje pridelke po nizkih cenah, če jih hočejo izvažati.

Če primerjamo sredstva, ki se vsako leto uporabijo za kmetijstvo pri nas in v Avstriji, vidimo ogromno razliko. Z minimalnimi sredstvi, ki jih imamo v Dravski banovini, ozir. v naši državi sploh za kmetijstvo na razpolago, v primeri z naravnost velikimi in bogatimi sredstvi, ki se porabijo za kmetijstvo na pr. v Avstriji, pa naši kmetijsko-pospeševalni organi mnogo naredijo. Seveda ne moremo zahtevati od njih, da iz nič bogve kaj ustvarijo.

Zahtevati pa moremo od vseh javnih delavcev, od narodnih poslancev in banovinskih svetnikov, da se pri sestavljanju in razpravljanju novega proračuna malo bolj zanimajo za kmetijstvo in da se ne bo zgodil več primer, kakor pri preteklem proračunskem zasedanju našega banskega sveta, da je vstal eden gospodov banskih svetnikov in predlagal, naj se o kmetijskem proračunu ne razpravlja podrobno, temveč naj se takoj sprejme, kakor ga je predložil finančni referent.

Taki in slični predlogi, ki se žalibog dnevno ponavljajo, jasno kažejo pomanjkanje zavesti, ekonomske sposobnosti, preudarnosti in agrarne mentalitete dotičnikov, ki tako mislijo in govorijo. Nam bi lahko bilo vseno, kakšno agrarno in ekonomsko politično obzorje imajo dotičniki, če ne bi sedeli na visokih mestih našega društvenega in javnega življenja.

Vsak član Kmetijske družbe bi moral biti naročnik „Kmetovalca“ in priloge „Vnovčevalca“.

Ravno vsled tega, ker imamo, ne po zaslugi kmetovalcev, na odločujočih mestih kmetom in kmetijstvu slabo naklonjene, bodisi vede in hote ali nevede in nehote, smatramo za potrebno sedaj, ko se zopet priroja usoda našega kmetijstva za prihodnje leto, pokazati s prstom na dejstvo, da za povzdigo kmetijstva ne zadostuje samo dobra volja in strokovna izobrazba, temveč tudi denar in zopet denar, kakor pri vsaki drugi gospodarsko-produkcijski panogi. Zato pri sestavi novih proračunov ne smatrajte kmetijstva za pastorka!

Poljedelstvo in travništvo.

Povečajmo pridelek domačega olja!

Ivan Nemec.

Olje igra v vsaki kmetski in meščanski hiši važno vlogo. Marsikatera družina uživa zlasti v poletju mnogo surove hrane, ki je brez olja neužitna; koliko najrazličnejših salat v zgodnji spomladi napravi užitne in okusne dobro domače olje. Res, da se pridelava v naši državi tudi precej olivnega olja, toda ta produkcija ne krije vse potrebe, zato moramo strmeti za tem, da pridelamo in izdelamo doma čim več domačega olja, kajti to olje (bučno) se tudi močno izvažava v Avstrijo.

V Dravski banovini pridelujejo olje iz semena buč (pečke, bučnice), nadalje iz semena sončnic, maka, repice, oreha, bukev itd. Za hrano je najboljša bučno olje, potem orehovo in bukovo. Kakovost olja pa zavisi od načina izdelave. Najokusnejše olje se dobi po načinu, ki je vpeljan v Slov. Goricah in deloma tudi po drugih delih Dravske banovine. Najprej se očiščeno, oluščeno in prebrano seme zmelje, potem temeljito premesi in praži tako dolgo, dokler ne zadobi kaša zelenkasto-sivorjave barve ter se ne čuti med prsti ostrina in prhka. Po praženju pride kaša v hrastove preše, kjer se olje iztisne. Prestanki so izborni oljnati kolači (pogače, prge) za prehrano domače, zlasti mlade živine. Ob nepazljivosti se pri praženju lahko dobi tudi slabo olje, prav tako tudi slabe kolače, ako se kaša prismodi. Izvežbanemu strokovnjaku se to navadno

ne dogodi. Industrija pa pridobiva olje tudi s hridravličnimi stiskalnicami in celo s kemičnim izluženjem, kar pa za olje za prehrano ne prihaja v poštev.

V naših gospodarstvih domačega olja navadno že do konca meseca junija zmanjka, torej v času, ko olja največ uporabljajo. Nekateri kmetovalci si pomagajo z oljno repico, ki ima sicer neprijeten okus po surovi repi, ki se ga pa človek tudi privadi. Z gospodarskega stališča bi bilo torej želeto, da se produkcija domačega olja poveča. Dasi imamo zelo malo zemlje na razpolago, je vendar mogoče z bučami in s sončnicami izkoristiti zemljišča, ki za druge kulture ne pridejo v poštev. Vzemimo sledeči primer: Posestnik ima 50 a šmarnice, ki mu prinese letno povprečno 6—9 polovnjakov slabe pijače. Prodaja ali kakršenkoli dohodek od tega pridelka je nemogoč. Ako bi bila ta površina zasajena s samimi bučami, bi pridelal 400 kg čistega semena, iz njega pa bi iztisnil 100 do 140 litrov dobrega olja. Ako računamo liter olja po 10 Din, je to 1000 do 1400 Din dohodka, razen tega pa ostanejo še prge za živino. Najboljše bučnice za pridelovanje olja so brezluskinaste, ki so mastnejše in boljšega okusa ter arome. Dobra lastnost tega semena je tudi, da odpade luščenje. Nekateri kmetovalci izdelujejo olje sicer iz neizluščenega semena, vendar popijejo luskine mnogo olja in oljnati kolači niso tako dobri za živino. Pripominjam, da sicer potrebuje buče veliko gnoja, da pa se uporablja gnoj za zmanjša, ako se gnoji in sadi v jame.

Na isti način se more zemlja izkoristiti s sončnico, ki da sicer manj mastno, a vendar zelo okusno olje. Vso pozornost je potrebno posvetiti tudi semenu bukev, ki da izborna namizna olje. Kdor želi, da mu bo bukva pogostejše rodila, naj ne grabi listja izpod starejših matičnih drev. Izredno dobro pa so se obnesli poskusi gnojenja z rudniskim superfosfatom mesec dni pred zoritvijo ploda.

Številna so torej pota, po katerih bi povečali produkcijo domačega olja. Pripominjam, da bi se uporabilo za 100% več domačega olja, če bi se ga dobilo v dovoljni množini.

Omenim naj še važnost lanenega olja, ki ga potrebuje industrija za barve in fir-

Čitatelj, ako si s „Kmetovalcem“ in „Vnovčevalcem“ zadovoljen, potem pomagaj pridobivati novih naročnikov!

neže; lanene pogače so pa izborna krma za živino. Pridelovanje lanu je zadnji čas pridobilo na vrednosti in se vedno bolj širi. Pameten gospodar poskuša in išče na vse strani, kje bo iztaknil kaj denarja in si pomagal v teh časih. Pridelovanje **domačega olja** predstavlja že en izhod.

Kako pridelujemo travno seme za trg?

Kdor želi pridelovati travno seme za prodajo, torej seme, ki mora biti popolnoma brez vseh primesi, bo prideloval le eno, kvečjemu dve vrsti trave, toda te na večji površini. V tem primeru je bolje, da se več kmetovalcev združi v krožek za pridelovanje travnega in deteljnega semena, ki naj bo temeljni kamen travniški zadrugi. Med seboj naj se kmetovalci obvežejo le v toliko, v kolikor se tiče razdelitve dela in medsebojnega izmenjavanja semena. Sporazumno naj določijo, kateri od njih bo prideloval seme te ali one trave ali pa detelje. Če jih je osem v krožku, bo vsakdo lahko prideloval seme ene vrste trav. Pri tem bodo vsi imeli krito vso lastno potrebo in še za prodajo bo nekaj ostalo. Seme bodo namreč med seboj v določenem razmerju z ozirom na tržne cene zamenjali. 1 kg zlatega ovsa stane 130 Din, 1 kg pasje trave le 13 Din. Za en kg zlatega ovsa bo torej potrebno 10 kg pasje trave. Tako bodo vsi prepiri popolnoma izključeni.

Da se olajša snovanje **krožkov travnih semenarjev**, daje kr. banska uprava članom krožka za setev potrebno seme trave in detelje na razpolago proti vrnitvi po prvi žetvi. Kdor je torej član krožka, dobi seme na razpolago od kr. banske uprave, vrnil bo pa isto množino semena, ko ga bo prvič pridelal. Saj ne gre za velike množine. Za setev se potrebuje okoli 100 do 200 g na ar. Razen tega pa sklene po želji članov kr. banska uprava z njimi tudi lahko pogodbo, po kateri se obveže odkupiti od **pridelovalcev** vso razpoložljivo množino travnega in deteljnega semena, če seme odgovarja tržnim zahtevam.

Danes obstojajo že štirje krožki pridelovalcev travnega semena, in sicer: krožek v kranjskem srezu s središčem v Vinharjih nad Škofjo Loko, krožek v

ljubljskem srezu s središčem na Grosupljem, krožek v gornjegrajskem srezu s središčem v Kokarjih in krožek v dolnjelendavskem srezu s središčem v Turnišču. Krožek v Vinharjih, ki je najstarejši, ima okoli 2 ha zemlje pod semeniskim traviščem, ostali trije krožki pa so letos spomladi zasejali 33.500 m². Ker potrebujemo letno okoli 300 q travnega semena, bi bilo potrebno, da zasejemo za kritje vse potrebe komaj **75—100 ha zemlje**. Akcija kr. banske uprave za urejanje umetnih travišč je potrebovala letošnjo spomlad okoli 4000 kg semena trave in detelje. Za pridobivanje tega semena bo zadostovala površina 15 ha. Torej še trikrat toliko krožkov, pa bo potreba kr. banske uprave krita. Ker predvidevamo, da se bo potreba od leta do leta povečavala, zato je snovanje krožkov opravičeno tudi s stališča vedno rastoče potrebe po semenju trave in detelje.

Slika 59. Francoska pahovka za seme tik pred žetvijo. V Kokrici je Iv. Podpeskar zasejal veliko površino s franc. pahovko in zlatim ovšem za seme. Vse polje, ki se vidi na sliki v ospredju, je pokrito s francosko pahovko. — Foto Ing. Sadar.

Za prodajo ali za zamenjavo bo najbolje sejati seme vsake vrste trave ali detelje samo zase na večjih parcelah. Kjer plevel zelo močno odganja, je čista setev vedno v nevarnosti, zato sejmo tam v vrste ali pa na široko. Zaradi lažjega čiščenja (pletja) **je bolje sejati v vrste**. Za prodajo bi bilo še tudi mogoče pridelovati seme trave v mešanici z deteljo. To pa tako, da sejmo mešanico detelje in ene trave. To mešanico izkoriščamo prvo leto ali pa

Ker je „Kmetovalec“ s prilogo „Vnovčevalca“ naš najcenejši gospodarski list, zato ga naroči čimprej!

prvi dve leti za krmo, ko pa izgine detelja, pustimo travnišče, da trava dozori v seme.

Na koncu naj opozorim še na nekatera važna tehnična opravila pri pridelovanju semena trave in detelje. Natančnih navodil v tem članku ne morem dati. Opozarjam pa vse, ki se zanimajo, na brošuro, ki sem jo spisal o tem predmetu pod naslovom: „100 navodil o umetnem travništvu in o pridelovanju travnega in detelnega semena“. Brošuro je izdala kr. banska uprava in jo je dodelila vsem sreskim načelstvom, da jo brezplačno nudijo onim kmetovalcem, ki se za stvar zanimajo in ki so se odločili, pričeti s pridelovanjem travnega ali detelnega semena. Vsakdo jo dobi pri pristojnem sres. kmet. ref. V teh navodilih najde vse najvažnejše glede tega vprašanja. Opozarjam pa tudi na 8. št. lanskega „Kmetovalca“. V tej številki sem pisal o načinu čiščenja francoske pahovke in zlatega ovsa, kakor je v navadi pri kmetovalcih v sosednji Avstriji, in sicer na Koroškem in na Štajerskem, torej v naši neposredni bližini. V tem članku poudarjam, da ne potrebujemo nikakih kompliciranih in dragih strojev za čiščenje tega semena. Vse travno seme, tudi najlažje, lahko očistimo z roko, z rešeti in siti; kvečjemu čistilni mlin nam je še potreben. Tega pa ima skoraj vsak večji kmetovalec. Prav gotovo bi zelo dobro služil za čiščenje semena neskončni trak, ki ga uporabljamo tudi za čiščenje semena pese. Ta stroj pa že velja precej denarja. Če se bo pridelovanje travnega semenja močno razširilo, se bodo pa tudi našla zadružna sredstva za nakup čistilnega stroja. Tudi ta stroj se bo izplačal, kadar bomo imeli večje količine semena. Toda za pričetek ostanimo pri najcenejšem in najpreprostejšem načinu čiščenja semena, t. j. na roko.

Čiščenje semena bo tem lažje, čim previdneje bomo travo in deteljo omlatili. Zlatega ovsa, travniške bilnice in lisičjega repa n. pr. sploh ne smemo mlatiti s cepcem. Zlati oves iztepemo, travniško bilnico in lisičji rep pa osmukamo. Mlatev s strojem pri nas sploh ne prihaja v poštev, in sicer za nobeno vrsto trave. Čim previdneje odstranimo seme iz plev, tem manj pleve, slame in prahu pride med seme in tem lažje bo nato seme dobro očistiti.

In še na nekaj moramo prav močno paziti, da bomo imeli uspeh, t. j. na pravi

čas žetve. Nekatero seme se zelo rado osiplje, zlasti seme zlatega ovsa. Pri tem ovsu igrajo že ure žetve važno vlogo. Če zamudimo pravi trenutek, se zlati oves osuje in žanjemo prazno latje. Druge trave sicer niso tako močno občutljive glede tega, toda v splošnem bomo pravemu času žetve poklanjali mnogo večjo pozornost kakor pri žetvi žita. V suhem vremenu travno seme zelo naglo zori in v splošnem se seme vseh vrst trave rado osiplje. Zato pa se trudijo pridelovalci semena trave in oplemenjevalci teh vrst semena izbrati in utrditi take vrste trave in detelje, ki se čim manj osipljejo. Ko se bomo naučili temeljnih pravil za pridelovanje semena, bomo torej morali pričeti seme trave tudi izbirati in oplemenjevati. Zaenkrat pa bodimo pozorni, ko se bliža čas žetve in ne zamudimo njenega pravega trenutka. Kdaj moramo žeti? Tri, štiri tedne po cvetju moramo večkrat na dan na semensko travnišče. Na več mestih izluščimo iz latja semensko zrno in ga stisnemo med nohti. Ko seme ne pušča več mleka, ko je seme torej izgubilo mlečno zrelost in ko se zrno kot sir ali vosek vdaja pod nohti, je čas žetve tu. Pri zlatem ovsu seme v tem stanju med nohti počí. Tedaj ne smemo odlašati nobenega trenutka več. Takoj moramo travo požeti. Visokih trav ne žanjemo čisto pri tleh, temveč sredi bilke. Nekateri porežejo le latje in ga razprostredo na plahtah, da seme popolnoma dozori. Kdor je pa žel z bilko vred, naj snopiče najprej iztrese na plahte, da izpade najboljše seme, ki bi se sicer izgubilo. Šele nato naj snopiče posuši bodisi na polju na ostrveh, piramidah, v stavih ali pa v kozolcu.

Kako bomo prišli do dobrega semena?

Ing. Sadar.

V Dravski banovini se kaže vedno večje pomanjkanje dobrega semenskega blaga. Stare vrste naših kulturnih rastlin pešajo, novega semena, novih vrst pa ni. Včasih smo izpopolnjevali ta primanjljaj pri semenu z uvozom izvirnega semena iz tujih pokrajin, kjer so se kmetovalci bavili z odbiranjem semena. Danes že vsled drž. meje to ni mogoče,

končno pa to tudi ni strokovno na višku. Resnica je, da smo pred vojno samo uvažali nove vrste kulturnih rastlin iz drugih dežel. Izvirnih lastnih vrst, izbranega semenskega blaga domačega izvora pa nismo imeli. Nihče se za to tudi ni brigal.

Po osamosvojitvi se je z uradne strani precej mislilo na to, kako bomo krili potrebo semenskega blaga. Osnovana je semenogojška postaja v Beltincih. Toda

Sl. 60. Naravni travnik v Širjavi l. 1933., negnojeno. Pridelek l. košnje 800 kg. Košnja 6. VII. 1933. Seno tehtano 8. VII. 1933.

ta postaja, ki leži na robu ogrske nižine in na kraju naše banovine, se že po svoji legi ni mogla baviti s pridelovanjem semena vseh kulturnih rastlin in za vso banovino. Beltinska postaja nam je sicer dajala in nam daje letno okoli 4 vagone izvirnega semena, toda le semena pšenice, rži in ajde. Niti koruze in ovsa nam ni mogla dobaviti. Ni se pa pomišljalo, kako bomo prišli do dobrega semena krompirja, krmilnih in ostalih rastlin. Na ta način smo prišli tako daleč, da bi potrebovali letno do 20 vagonov izbranega žitnega, 30 vagonov izbranega krompirjevega semena, najmanj en vagon semena raznih krmilnih rastlin, da ne navajam semena zelenjadnih rastlin, da pa v resnici tega semena v Dravski banovini ne moremo nikjer dobiti. Uvažanje semena iz drugih banovin se kaj rado maščuje. Doma vzgojeno seme je najboljše. Tega se zavedajo prav vsi kmetovalci. Toda domačega dobrega ali celo oplemenjenega semena pa ni, razen če izločimo žitno seme beltinske postaje. Razne akcije za zamenjavo semen niso dosegle svojega popolnega uspeha ravno iz tega vzroka.

Pa bo kdo vprašal: „Zakaj pa nimamo dovolj dobrega semena doma? Saj vendar pridelamo dovolj tega in onega?“ Temu naj povem, da se dobro seme lahko dobi samo z umnim in trudopolnim izbiranjem in oplemenjevanjem, torej z obilo strokovnega znanja. Poleg znanja pa mora biti tudi dovolj zemlje na razpolago za ramnožitev oplemenjenega semena. Našemu kmetovalcu pa povečini oboje manjka. Večina naših kmetovalcev komaj pridelale zase, za svoje življenje. Malo je takih, ki bi lahko del svojega posestva določili za pridelovanje semenskega blaga. Veleposestva, ki so najbolj poklicana, da vzgajajo semensko blago, nimajo zmisla za to. Saj niti banovinski zavodi in kmetijske šole ne morejo **odločilno** sodelovati pri vzgoji semena, ker imajo vse premalo zemlje.

Po dosedanjih izvajanjih izgleda, kakor da sploh ni mogoče pridelati doma vsega potrebnega semena. Vendar ne smemo soditi tako črnogledno. Prepričan sem, da bomo pridobili dovolj potrebnega semena, ako združimo vse činitelje, ki prihajajo za pridelovanje semena v poštev, in sicer semenogojške postaje, ba-

Sl. 61. Umetni travnik v Širjavi leta 1933. Zasejano v letu 1931.

Gnojeno s hlevskim gnojem jeseni 1932., okoli 80 q sena na 1 ha. Pridelek l. košnje 5740 kg. Košnja 6. VII. 1933. Seno tehtano 8. VII. 1933.

novinske zavode ter srednje in večje posestnike v banovini.

Matici vsega oplemenjevalnega dela bi morale biti dve banovinski semenogojški postaji. Ena v Prekmurju, ki že obstoja, ena v planinskih krajih naše banovine, ki

Kmet, ki ni poučen o tržnih razmerah, ne more vnovčiti po primerni ceni svojih pridelkov, zato ga „Vnovčevalec“ o tem obvešča.

jo moramo čimprej dobiti. Združiti kmetijsko šolo planinskega tipa z mlekarstvo in semenogojstvo postaja, bi bila idealna rešitev vprašanja.

Te dve semenogojski postaji, ki ne bi imele dovolj zemlje za razmnožitev in pridelovanje celotne potrebne množine semen, bi se morale opreti na zasebne kmetije in na javna posestva, ki naj bi razmnoževala njihovo izvirno seme. Nadzor nad pridelovanjem prve in druge razmnožitve izvirnega semena na zasebnih kmetijah ima osrednja komisija za semenogojstvo pri kr. banski upravi. Ta posluje po pravilniku o priznavanju posevkov, ki je že izdan in objavljen. S sodelovanjem semenogojških postaj in zasebnih kmetovalcev in po priznanju s strani osrednje komisije za semenogojstvo, bomo dobili seme, ki ga bom brez skrbi in brez pritožb lahko razdeljevali med kmetovalce po določenih pravilnika o semenogojškem fondu.

Vidi se, da je formalna stran problema že rešena. Imamo eno semenogojstvo postajo in dva pravilnika. Manjka še ena semenogojška postaja in pa — sodelovanje nekaterih krepkih, razumnih posestnikov.

Te posestnike pa morajo krasiti te-le lastnosti:

1. Biti morajo skrajno natančni in trgovsko pošteni;

2. imeti morajo potrebno strokovno izobrazbo;

3. zemlje morajo imeti toliko, da svoje pridelke lahko prodajajo v večjih količinah;

4. dela se morajo lotiti z ljubeznijo in zanimanjem, ne pa iz samega koristiljublja.

Od vseh teh pogojev se lahko pridobi samo strokovno izobrazbo, ostali pogoji morajo biti že dani. Strokovno izobrazbo bodo dale omenjene semenogojške postaje s posebnimi tečaji.

Le na opisani način bomo prišli do dobrega semenskega blaga, le tedaj bosta pravilnika o priznavanju semen in o semenskem fondu rodila praktični uspeh in le s sodelovanjem razumnih in požrtvovalnih kmetovalcev bomo lahko pomagali ostalim kmetovalcem.

Razno.

Vpis v banovinske kmetijske šole je letos precejšen. Vse šole so polne. Zlasti je naval na kmetijske gospodinjske šole. Izgleda, da se ženski svet bolj zanima za izobrazbo kakor moški. V obe banovinski kmetijski šoli se je sprejelo 60 učenk. Med učenci in učenkami kmetijskih šol je tudi precej tujcev.

Kakor ostala leta, bo tudi letos banska uprava prispevala za urejevanje umetnih travnišč po tozadevnih navodilih o pospeševanju umetnih travnišč. Navodila bomo o priliki objavili. — Kr. banska uprava bo dobavila semenske mešanice za razne sorte travnišč po polovični, oziroma po 30% znižani ceni. Kdor torej želi urediti umetno travnišče in dobiti dobro seme po znižani ceni, naj se oglasi **takoj** pri sreskem kmet. referentu ali pa občini, da izpolni zahtevano prijavnico. Seme bo o pravem času dobavljeno. Prijave se bodo sprejemale le do konca meseca novembra. Doslej so imeli vsi kmetovalci s semenom, ki so ga sprejeli v tej javni akciji, izredno lepe uspehe. Saj že prvo leto kosijo na umetnem travniku 2—3krat in dosežejo do 50 q sena. Kaj pa šele drugo in tretje leto, ko umetni travnik najbolj rodi! Skupaj s semenom se dodeli po znižani ceni tudi nitrofoskal, in sicer 500 kg na ha.

V Bolgariji in na Ogrskem močno pospešujejo pridelovanje bombaža in riža. Tudi mi se že giblomo — žal še prepočasi —, da bi povečali pridelke teh dveh rastlin. Doslej večino potrebnega bombaža in riža še vedno uvozimo, čeprav imamo obilo krajev, kjer bi se imenovani rastlini prav krasno razvijali (zlasti v Vardarski banovini). Dravska banovina seveda pri tem ne prihaja v poštev; predaleč na sever smo pomaknjeni. Kogar zanima, kako se prideluje bombaž, naj prečita knjižico „Pamuk“, ki je izšla v Beogradu.

Letos smo sejali precej sončnic za kislo krmo. Kolikor se more doslej reči, so dale sončnice prav obile pridelke zelene krme. O uspehih bomo točneje poročali pozneje, ko dobimo tudi poročila o uspehih krmjenja.

Kr. banska uprava bo razdelila tekom zime okoli 80 travniških bran po polovični ceni. Cena brane bo 460 Din. Vsak srez bo dobil 2—4 brane. Travniške brane se po znižani ceni dajejo predvsem občinam in kmetijskim organizacijam. Posameznikom šele tedaj, če ni prej navedenih prošnikov. Zanimanci naj se obrnejo na sreskega kmetijskega referenta za točna pojasnila.

Kmetijska statistika. Ministrstvo za kmetijstvo je izdalo tiskano publikacijo „Poljoprivred-

Vsak „Vnovčevalec“, kot priloga „Kmetovalca“, prinaša tržna poročila, tržne cene, o katerih mora biti vsak kmet poučen.

na godišnja statistika" za l. 1933., ki vsebuje podatke o površinah in pridelkih poedinih poljedelskih sadežev, vinogradništvu, sadjarstvu in živinoreji; dalje o izvozu in uvozu kmetijskih pridelkov in izdelkov, domače živine in nje proizvodov, divjačine, kmetijskega orodja, strojev in drugih potrebščin za kmetijstvo. Knjiga stane 75 Din. Interesenti zamorejo dobiti podatke iz te publikacije pri kmetijskem oddelku banske uprave v Ljubljani. Pismene vloge je kolekovati s 5 Din za prošnjo in 20 Din za overenje.

Pridelovanje ricinusa na Rumunskem. Med osrednjo zvezo kmetijskih sindikatov, ozir. rumunskimi tvornicami olja se vodijo pogajanja, da bi se doma pridelalo 100 vagonov ricinusovega olja, kakor znaša potreba v državi za industrijske in farmacevtske namene. Za to količino tega olja bi morali v državi pridelati 300 vagonov ricinusovega semena. Tudi pri nas bi bilo potrebno na to misliti. Poskusne setve v Prekmurju so pokazale zadovoljive uspehe.

Obrazec 1.

PROŠNJA

za

dodelitev travniške brane po polovični ceni.

Pečat občine ali kmetijske organizacije št.

Kraljevski banski upravi

Ljubljana.

Podpisana občina (kmetijska podružnica, itd.) prosi v zmislu čl. 2. navodil o razdeljevanju strojev za oskrbovanje travšč, za dodelitev ene travniške brane po polovični ceni. Obenem se obvezuje dodeljeni stroj prevzeti in plačati prevoznino. Nadalje izjavlja, da bo brana na razpolago vsem občanom, članom, proti zmerni odškodnini, ki se bo uporabljala za vzdrževanje in amortiziranje stroja.

Brano naj dobavitelj pošlje po povzetju na naslov:

naziv:

kraj:

pošta:

žel. postaja:

..... dne 193

Morebitna opomba glede povzetja brane neposredno pri dobavitelju:

NAVODILA

o razdeljevanju strojev za oskrbovanje travšč.

Čl. 1.

Kr. banska uprava razdeljuje po polovični ceni travniške brane in druge stroje za oskrbovanje travšč kmet. organizacijam, kmet. združenjem in občinam, le v izjemnih primerih posameznikom.

Čl. 2.

Kr. banska uprava sporoči do 1. oktobra sreškim načelstvom, koliko teh strojev bo dodelila vsakemu srežu za prihodnje leto. Sreska načelstva pozovejo zanimance, da vložijo na kr. bansko upravo preko njih predmetno prošnjo po ob-

razcu 1. Prošilec se s prošnjo obveže, da bo stroje izposojal po primerni odškodnini, ki se sme uporabiti le za vzdrževanje in amortizacijo stroja, občanom in članom kmet. organizacij.

Čl. 3.

Kr. banska uprava upošteva pri dodeljevanju strojev zlasti kraje, kjer še ni mnogo teh strojev v rabi in nadalje, če so stroji namenjeni za oskrbovanje dreniranih ali namakanih travnikov in umetnih travšč. Sreska načelstva odklanjajo vse prošnje, ki ne odgovarjajo predpisom teh navodil.

Čl. 4.

Kr. banska uprava nabavlja stroje potom kmet. organizacij ali neposredno pri domači tvornici in jih nakazuje proslilcu z nakaznico po obrazcu 2. Obenem obvesti o nakazilu sresko načelstvo in dobavitelja.

Čl. 5.

Kr. banska uprava pošilja stroj proslilcu proti povzetju potom dobavitelja ali ga pa pozove, da stroj prevzame pri dobavitelju proti plačilu nani odpadlega zneska. Prevozne stroške plača proslilec.

Čl. 6.

Sreski kmet. referent vodi seznam srežu dodeljenih bran in nadzira, da so stroji dostopni vsem upravičencem po zmerni odškodnini.

Sadjarstvo in vrtnarstvo.

80 letnica I. V. Mičurina.

Nekateri naši časopisi so objavili ime in delo tega ruskega znanstvenika, ko je proslavljal svojo 80letnico. V dolžnost si šteje-mo, da se ga spomnimo tudi mi, ki je gotovo eden najznamenitejših vzgojiteljev in razmnoževalcev novih sadnih sort. I. V. Mičurin je naravoslovec, ki je vse svoje življenje posvetil za dobro človeštva. Kakor vsak samonikel znanstvenik je doživel zlasti v svoji mladosti veliko razočaranje, ker ga niso razumeli in so ga tudi ovirali pri njegovem delu. Zares plodno in zaslužno delovanje je Mičurinu bilo omogočeno šele sedaj pod novo vlado Rusije, ki je razumela njegove zasluge in jih pravilno ocenila. Mičurin se je rodil l. 1854. v Ržjanski guberniji. Dovršil je gimnazijo, in ker ni imel dovolj materielnih sredstev na razpolaganje, je postal železniški uradnik v malem mestu Kozlovu, ki se danes imenuje v njegovo počaščenje Mičurinsk. Kot železniški uradnik je našel dovolj časa in tudi sredstev za izvedbo svojega velikega načrta, to je pri oplemenjevanju sadja raznih vrst. Mičurin se je za sadjarstvo že od svoje mladosti izredno zanimal. Zato mu ni bilo težko zapustiti službo, ko je kupil primerno zemljišče v oko-

lici Kozlova, kjer je posvetil svoje življenje oplemenjevanju sadja. Tekom let je vzgojil in aklimatiziral za mrzlo severno rusko podnebje najboljše južne vrste sadja; s primernim križanjem raznih vrst je dosegel zavidljive uspehe. Križal je domače zimske, odporne sorte s kakovostnimi južnimi in tako dobil nad 300 novih raznih sort, ki so že razširjene ne samo po Rusiji, temveč tudi v tujini. Pri svojem delu je uporabljal le najboljše sorte iz vsega sveta. Tako je uvedel Mičurin s svojim delom v Severni Rusiji gojenje južnega sadja, n. pr. vinske trte, marelice, breskve, mandelje, orehe, itd. v krajih, v katerih te vrste sploh niso nikdar uspevale.

sti proti mrazu. S svojim delom je Mičurin dal človeštvu pravi blagoslov („Českoslov. Zahr. 1. Praga, št. 39).

Vinarstvo in kletarstvo.

Vpliv zopetne uvedbe trošarine na vino.

Lovro Petovar.

Z vedno večjim obubožanjem gostilničarjev v splošnem ter s padanjem konsuma vina vsled splošnega padanja za sluška, je direktna prodaja vina od producenta gostilničarju vedno redkejša. Pridelovalci vina so torej pretežno navezani

Najznamenitejši sadjar nove dobe I. V. Mičurin.

Mičurinovo sadje uspeva dandanes na 3500 mestih vsega sveta.

Vlada ga je za svoje zasluge visoko nagradila z odlikovanji in honorarji. V Mičurinsku se je l. 1931. osnoval sadjarski zavod, na katerem je zaposlenih nad 10 sadjarskih strokovnjakov in nad 500 dijakov. Poskusni sadonosnik meri 2700 hektarjev površine, v katerem se vzgajajo Mičurinove sorte in proučujejo razni sadjarski problemi.

Mičurinovo 60 letno delovanje je nam dalo nad 300 novih sort sadja, ki se odlikujejo po rodovitnosti, okusu in odporno-

na vinsko trgovino. Vinskemu trgovcu je v glavnem, kakor to drugače biti ne more, ležeče na tem, da je njegovo podjetje rentabilno. Najnovejše trošarinske odredbe obravnavajo vinske trgovce neugodno. Vsaka obremenitev obrata zahteva več obratnega kapitala, povišuje režijo, kar trgovci kalkulira. Ta kalkulacija vpliva neugodno pri nakupu in neugodno pri prodaji vina. Na eni strani pritiska ona nakupno ceno navzdol, zvišuje prodajno, kar pa zopet znižuje konsum vina.

Ako je danes obremenjeno vino z 2.50 Din trošarine po mestih in z 2 Din po

kmetskih občinah, je to 35—125% nakupne cene, katero dobe producenti vina.

Trošarina se je zopet uvedla v dobi, ko so se zaloge vina v splošnem zmanjšale in to iz sledečih vzrokov:

1. Doba brez trošarine je konsum vina izredno povečala.

2. Letnik 1933. je bil količinsko in kakovostno mnogo slabši od l. 1932.; a letošnji letnik je še manjši, toda kakovostno boljši od l. 1933.

Z ozirom na to so male zaloge vina imele za posledico, da vino v ceni vsled trošarine ni padlo, nikakor pa se cena tudi ni tako dvignila, kakor bi se sicer, če bi te fiskalne obremenitve ne bilo.

Čim bodo pa vinske zaloge zopet zelo velike, bodo posledice velike obremenitve s trošarino za ceno vina še bolj neugodne. Posledica pa bo, še težje stanje vinogradnikov.

Izvoz vina iz Jugoslavije v tujino.

Josip Zabavnik.

L. 1932. in 1933. smo glasom časopisnih vesti iz Jugoslavije izvozili vina v:

državo	1932		1933	
	hl	v vrednosti Din	hl	v vrednosti Din
Avstrijo . . .	18.510	3,842.000	10.870	2,398.000
Italijo . . .	59.700	10,599.000	42.340	2,210.000
Nemčijo . . .	5.320	1,004.000	1.670	286.000
Češkoslovaško	8.880	1,661.000	4.520	797.000

Poleg navedene množine smo izvozili l. 1932. in 1933. še v Holandijo 250, oziroma 170 hl, v Švico 210, ozir. 540 hl, na Poljsko 130, ozir. 120 hl, v Grčijo 50, oziroma — hl, v Anglijo 50, ozir. 60 hl, na Ogrsko 20, ozir. 10 hl, v Albanijo 20, oziroma — hl in v Belgijo 10, ozir. 40 hl vina. Važnejši kupci naših vin so torej Italija, Avstrija, Češkoslovaška in Nemčija. Pa tudi v te države smo l. 1933. mnogo manj vina izvozili nego prejšnja leta.

V primeri z l. 1932. je izvoz l. 1933. v te države padel, in sicer v:

državo	Množinsko	Po vrednosti
	za 1/0	
Avstrijo	41	40
Italijo	80	80
Nemčijo	69	72
Češkoslovaško . .	49	53

Najmanj vina smo izvozili letos meseca avgusta.

Pravijo, da nimamo vinskih tipov, ki bi bili zmožni konkurence na tujem vinskem trgu, da bi morali reformirati in znižati železniške tarife, da bi morali izboljšati naše kletarstvo potom ustanavljanja vinarskih zadrug itd. To vse je res, toda kot glavni vzrok nazadovanja izvoza naših vin smatramo previsoke uvozne carine na vino v sosednjih državah, nazadovanje vinskega konsuma po vsem svetu kot posledica reduciranja dohodkov, brezposelnosti in vsled tega padanja plačilne zmožnosti širokih mas delovnega ljudstva, kakor tudi protialkoholno propagando in količinsko slabe vinske letine, ki smo jih imeli zadnji dve leti. Vsled pičlih vinskih zalog in vsled slabih letin so se vinske cene na domačem trgu dvignile. Ta skromni dvig cen pa tujini že ni več ugaljal, kar je en vzrok več, da izvoz vina pada in kar se jasno izraža v navedenem močnem padcu izvoza naših vin.

V Dravski banovini opažamo v zadnjih mesecih porast izvoza vina. Izvažajo pa se samo kakovostno prvovrstno blago.

Rigolanje.

Josip Zabavnik.

Upravičeno smatramo vinogradništvo že odnekdaj glede donosnosti za skrajno nezanesljivo panogo kmetijstva. V vinograd moramo vložiti mnogo glavnice, nikoli pa ne moremo v naprej z gotovostjo oceniti donosnosti, ker se činitelji, ki vplivajo nanjo, prav pogosto menjavajo. Razumljivo je torej, da se vsak vinogradnik večjih naložitev glavnice v vinogradništvo po možnosti izogiba. Velika napaka je tudi v tem, da vinogradnik amortizacijsko glavnico sproti potroši, namesto da bi jo plodonosno nalagal v domačo hranilnico. Še kočljivejše razmere so nastale po nastopu trtne uši.

Novodobno vinogradništvo terja od nas, da vsa tehnična opravila izvršimo popolnoma pravilno, ker drugače s kako donosnostjo vobče ne moremo niti računati.

Naši vinogradi, ki smo jih vsled nastopa trtne uši pred 30.—40. leti morali na novo z ameriškimi trtami zasaditi, po veliki večini že pešajo in kriče po zopetni obnovi, ki stane mnogo denarja, a tega ni. Zadnje dejstvo je vzrok, da se marsi-

kateri vinogradnik tako težko odloči za obnovo svojega vinograda. Istočasno ga muči misel na čas, ko bo vinograd popolnoma opešal in ne bo dal nobenih dohodkov več. Lažje stališče ima vinogradnik, katerega zemljišče je sposobno za druge kmetijske kulture, ker lahko vinograd opusti in zemljišče drugače izkoristi.

Vinogradnik, katerega zemljišče za druge panoge kmetijstva z ozirom na sestavo tla, lego in strmino ni sposobno, pa stori dobro, če si izdelava premoženjskim razmeram odgovarjajoči načrt za obnovo vinograda in si delo razdeli na več let, da bo stroške lažje zmagal.

Eno glavnih opravil pri obnovi vinogradov je rigolanje. To delo samonasebi za vinogradnika danes ni nič novega. Ne polaga pa vsak važnosti na to, da rigolanje pravilno izvrši. Vsled ostrih podnebnih razmer moramo pri nas vinsko trto globoko saditi, da korenine ne pozebejo. Vsled tega moramo zemljišče še globlje, kakor trte sadimo, prekópati, t. j. zrigolati in gornjo plodno zemljo spraviti tja, kjer jo korenine nujno potrebujejo. Cepljenke, ki jih sadimo, so 35 do 40 cm dolge, rigolati pa moramo 70 do 80 cm globoko. Gornjo plodno plast zemlje moremo torej spraviti v tisto globino, kjer hočemo, da se korenine, ki so važen prehranjevalni organ vinske trte, morejo neovirano dovolj močno razvijati, oziroma od koder naj črpajo vso hrano za vse organe vinske trte. Dobro bi bilo, če bi vsak vinogradnik ob rigolanju poznal analizo svoje zemlje in obenem dodal zemlji v obliki umetnih gnojil v primerni globini nekaj tistih redilnih snovi, katerih zemlja najmanj vsebuje. Tu bi predvsem prišla v poštev kalij in fosforna kislina, posebno v težji zemlji z neprodornim podtлом. V lahki zemlji s prodornim podtлом dodatek umetnih gnojil pri rigolanju ni na mestu zaradi možnosti odplave istih v globino, kamor morda korenine vinske trte ne segajo.

Kako rigolamo, je razvidno od raznih okoliščin, nanašajočih se na dotično zemljišče. V praksi vidimo, da navadno vsak vinogradnik postopa najpraktičneje, da si olajša delo, vendar pa naletimo tudi na marsikatero napake. Vsekakor je potrebno, da smo si že pred rigolanjem na jasnem, kje bomo speljali pota in odvajali vodo. Posebno na pravilen odvod vode moramo polagati mnogo pozornosti, pa

naj bo to odvod podtalne vode, ali vode ob nevihtah, da se izognemo morebitnim trsnim boleznim, ki nastopajo vsled preobilne vlage v zemlji, in morebitnim poškodbam po vodi ob nalivih, ki nam odplavlja najboljšo zemljo in povzroča v gotovih strmih legah potezine.

Smo ravno v času, ki je za rigolanje najprimernejši, zato smo mnenja, da ne bo škodovalo, če premišljamo o tem, kako bi to delo mogli najceneje in najbolje opraviti.

Živnoreja in mlekarstvo.

Štajerska kokoš na kmetijski razstavi v Murski Soboti.

Ing. Erik Eiselt.

Namen perutninarske razstave v Murski Soboti je bil, pokazati stanje in selekcijo štajerske kokoši v tem okolišu.

Dvoje rejskih središč je pokazalo doseganje uspehe: **Rejsko središče kmetijske šole Rakičan** in središče šol. upravitelja Skaliča v Moravčah. Vsako središče ima nekaj svojega in nam nazorno kaže, da se s sistematičnim delom pride do uspehov. Od središča v Rakičanu razstavljene kokoši so pokazale odgovarjajočo težino jajc, zahtevano nesnost in težo. V glavnih pasemskih znakih brezhibno izenačena reja je izražena v rjavem in jerebičastem barvnem odtenku.

Rejsko središče g. Skaliča v Moravcih je bilo dotedaj v glavnem usmerjeno na enotnost zunanje oblike, t. j. težo, obliko in barvo, kar se je g. Skaliču tudi posrečilo. Blago tega središča: 12 kokoši in petelin ter 14 jarkic in petelin so nam to dokazali. Tudi zarod, ki izhaja iz tega središča, je bil enoten. Dokaz, da je tudi pri štajerki mogoče doseči enotnost po vnanjosti, t. j. barvi, obliki in teži. —*

V celoti je bilo razstavljenih 13 družin. Za razstavo je prispevala kr. banska uprava 1000 Din, ki so se razdelili med 13 razstavljalcev v zmislu navodil kr. banske uprave.

* **Opomba uredništva:** Seveda bo treba šele dokazati, če in v koliko se bo ta enotnost barv podedovala. Še važnejše pa je vprašanje, ali ni šlo to poenotenje na škodo gospodarsko važnih lastnosti (število jajc, teža jajc). Vse to bo dokazalo večletno delo z rodovnikom in kontrolo nesnosti.

Razstavljenih je bilo tudi precej družin ruenskih in belih domačih rac. Pozornost pa so vzbujali tudi angora zajci preproste goričanca, ki hoče na ta način priti do novega vira dohodkov. Premurec je znajdljiv in točen v delu. Intenzivna reja malih živali v našem preobljudenem Prekmurju bi mnogim najbednejšim mogla donášati tudi skromne dohodke; v dokaz nam je vučjegomilanski Ferenček Šandor.

Razstava štajerske kokoši v Celju.

Josip Gosak.

Vzporedno s šolsko vrtnarsko razstavo od 27.—30. okt. t. l. v Celju, se je vršila tudi razstava štajerske kokoši, ki je združila vse zavedne rejce rjave štajerke. In teh ni bilo malo! Sedemdeset gajbic je družilo 218 živali, ki jih je razstavilo 56 perutninarjev. Bila je to doslej ena največjih, pa tudi kakovostno visoko stoječih razstav štajerske perutnine. V celjskem srezu ni vprašanja, ali rjavo ali jerebičasto, kajti domalega so bile vse rdečerjave kokoši.

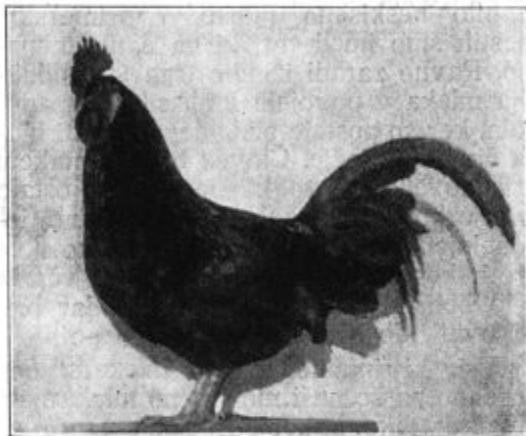
In kar je za kmeta potrebno, da ima o praznikih kaj iz domačega dvorišča za v lonec, je bila perutnina, petelini in kokoši, kakor tudi kapuni, prav težki. Starejše kokoši so tehtale vse vprek po 2.30 do 2.60 kg, jarkice po starosti 1.70 do 2.15 kg, petelini 2.30 do 3.60 kg. S tako težo smo pri štajerki, ki je pašna kokoš in ne moleduje vedno pred pragom za žito, lahko zadovoljni. Kontrolirane kokoši so pa izkazovale 165—203 jajc na leto. Tudi s tem uspehom smo lahko popolnoma zadovoljni. Le eno je, **štajerka je kmetska kokoš**, želi obširno pašo, prosto brskanje pod kozolci in kolarnicah, skednjih in parmah. **Ozke ječe**, pa najsi jo še tako obilo krmimo, **ne prenaša**.

Zato pa je bila perutnina na celjski razstavi tako bujna, živobarvna, zajetna in razvita, ker so njeni rejci skoraj sami kmetje, oziroma vaški učitelji, in se perutnina po vaseh po mili volji pase po sončnih livadah in tratah okrog kmetskih domov.

Preprosti ljudje in strokovnjaki so hvalili in priznavali lepo rejo, ki častno vzdržuje sloves rjave štajerske kokoši celjskega okoliša. Ocenjevalni odbor je moral priznati razstavljeni perutnini, z malimi izjemami, visoko število točk.

Temu primerno je bilo tudi število pri-sojenih nagrad. Nič manj kot 50 daril, ki so jih naklonile kr. banska uprava ter občini Teharje in Celje - okolica, je bilo razdeljenih.

V skupini kontroliranih kokoši sta prejela odlično oceno posestnik **Ivan Pišek** in g. Pavla **Pocajt**; takoj za njima se je uvrstila g. Kamila **Gosak**, vsi iz **Teharjev**.

Sl. 63. Petelin rjave štajerske pasme.

V skupini, kjer se ne vodi rodovnika in nesne kontrole, so dosegli najvišje ocene: Ivan **Hartman**, Blaž Kantušer iz celjske okolice in Alojzija Presker iz Teharjev. Ravnotako so prejeli druge nagrade skoraj sami rejci iz Teharjev in celjske okolice, tretje pa so bile razdeljene še ostalim rejcem iz sreza. Tudi učitelji so razstavili 20 družin kokoši in odnesli 9 nagrad.

Mnogo razstavljene perutnine je takoj našlo kupca po lepih cenah. Zanimali pa so se tudi za blago na domovih ter si zagotovili plemensko perutnino. Menda ne boste verjeli, da je bil najlepši petelin prodan za 100 Din, njegova sovrstnica, kokoš, pa za 80 Din!

Perutninarska razstava je potrdila dobro ime štajerke na Teharjih in v celjski okolici, prinesla je mnogo novih prijateljev, v narodu pa utrdila **prepričanje, da je za kmeta ni nad štajersko kokoš**.

Samo iz dobrega mleka dobri mlečni izdelki!

Franjo Pavlica.

Zgodnja pomlad in pozna jesen sta vedno neprijetni sovražnici naših mlekarov. O tem so pisali že naši predniki, če-

tudi je bilo njim lažje in je mlekarstvo tedaj naravnost cvetelo v razmahu. Takrat ni napredovalo mlekarstvo po vrednosti mleka, temveč po količini. Od leta do leta je bila produkcija mleka višja in še so pristopali novi kraji, da zadostijo še večji potrebi obširnega trga. Na kakovost mleka, če vzamemo tolščo, se torej v predvojnih letih ni mnogo gledalo. Glavno, kar je pač trgovina takrat zahtevala, je bilo neskisano mleko. V primorskih mestih smo imeli trg, ki ga danes nimamo. Ravno zaradi izgube trga je produkcija mleka v povojnih letih silno nazadovala, ker so postale oddajne možnosti blaga čim dalje težje. Človek bi potemtakem pričakoval, da je to, kar je sedaj še ostalo in bije boj za obstanek, že izboljšano, izpopolnjeno. Toda ni res. V času, ko nam preti konkurenca s cenejšim in včasih celo boljšim blagom, bi bilo vendar pričakovati, da krenemo na drugo pot.

Vsi, ki imamo posla z mlekarstvom, posebno pa še naši mojstri po mlekarnah, vedo, da tako, kakor došedaj, v naprej ne more iti. Tega bi se morali zavedati tudi naši mlekarski združniki, če nočejo, da propade še to malo, kar je po vojni ostalo. Ne vem pa, ali nočejo ali ne morejo razumeti nekateri živinorejci, da je potrebno za dobro mleko tudi dobre krme. Brez dobre in dovoljne krme ne more biti niti količine in ne kakovosti proizvoda. Oglejmo si običajno krmljenje v zgodnji pomladi in pozni jeseni. V pomladi n. pr. se poklada povečini ostanke repe, slame in raznih drobnih odpadkov in kvečjemu še nekaj prav slabega sena, ki je splesnelo v kakih kotih. Ali naj iz take krme pričakujemo beljakovine in tolšče, ki bi obogatela mleko za ustvarjenje dobrega masla in sira? Niti enega niti drugega ne dosežemo, pač pa poleg maniše količine mleka še manjvredno blago. Taki odpadki so navadno več ali mani v slabem, mnogokrat celo v razkrajajočem, gnilem stanju, ki mleko okuži.

Ali je na jesen kaj bolje? Ne, še veliko slabše! Takrat prične krmljenje z repnim, pesnim in zeljnim listjem, ki v velikih množinah in slabi kakovosti škoduje sestavi in čistosti proizvedenega mleka. V takih prilikah je izključeno, da bi še tako dober mojster izdelal kakovostno blago.

Ne moremo priporočati krmljenja s samim senom, deteljo, otrobi ali pogačami,

ker so ta krmila draga in nam jih primanjkuje. Potrebno je mešati tudi repo, toda po pameti in ne vse naenkrat. Živinorejci bi moral bolj enakomerno razdeliti suho krmo in ravnotako tudi osvežujočo krmo, repo ali peso, ker so nagle izpremembe in enostransko krmljenje vedno škodljivi. Dalje bi ne smel pustiti krav brez priboljška z močnimi krmili, ki so neobhodno potrebna že v mladosti za razvoj dobre molznice in pozneje zaradi pridobivanja boljšega mleka.

Vem, da se tu oglasi lahko računar, ki dokaže s svinčnikom v roki, kaj je danes dobičkanosno in kaj ni. Tak teoretični poskus se mu v današnjih časih posreči prav povsod in v vseh kmetijskih panogah. Kdor pa hoče živeti, bo šel svojo pot preko računarja in se bo držal panoge, ki mu vsaj nekaj prinaša, četudi ni dobičkanosna.

Naši zadrugarji ne smejo obupati, ampak morajo strmeti za tem, da se to, kar imamo, ohrani in izboljša. Samo od njih samih je odvisen obstoj našega mlekarstva. Trgovina ne vpraša od kod, čigavo, temveč kakšno je in koliko stane blago. Zato je skrajni čas, da krenemo na pot izboljšanja ali pa upropastimo to, kar so pustili naši predniki!

Razno.

Občinski plemenjaki. Lastniki nepotrjenih bikov se opozarjajo, da jih takoj prodajo mesarju ali pa skupijo. Sicer so kaznivi po zakonu o pospeševanju živinoreje, ki predvideva globe do 1500 Din. Revnejše občine, ki nimajo dovolj potrjenih plemenjakov, naj se takoj dogovorijo zaradi nabave dobrih bikov. Predvideni so prispevki sreskih kmetijskih odborov, v ozira vrednih primerih tudi banovine. Prošnje je vložiti čimprej.

Zvezni selekcijski odbori dovršujejo jesenski pregled rodovniških plemenjakov v vseh pasemskih okoliših. Edinice, ki nimajo dovolj plemenjakov in jim nakupna subvencija še ni dovoljena, naj izpolnijo takoj obrazec za prošnjo. Zveze predložijo zbrane prošnje s poročilom o jesenskem pregledu.

Dvodnevni tečaji za rodovnikarje in molzne nadziralce odpadejo letos, ker pri selekcijskih zvezah večinoma ni prijavitelcev in primanjkuje tudi sredstev.

Plemenski petelini in kokoši se prošnikom že razpošiljajo. Začetkom decembra bo akcija zaključena.

Valilna jajca bo kr. banska uprava, kakor vsako leto, oddajala tudi prihodnjo pomlad v

marcu in aprilu po znižani ceni 1 Din za komad. Oddajalo se bo samo strogo odbrano blago iz rej-skih središč. Upoštevajo se naročila kmetijskih organizacij, šolskih vodstev in občin za najmanj 50 jajc. Tiskovine za prošnje in vsa nadaljnja po-jasnila se dobe pri sreskih kmet. referentih.

Gnojišča. Kr. banska uprava je že prejela večino letošnjih prošenj za gnojišča, ki se sedaj še spopolnjujejo, nakar se bo pričelo reševanje. Cement bo doposlan spomladi. Zaradi pomanj-kanja sredstev bo treba več kakor polovico proš-njikov odkloniti.

Živinorejska predavanja v radio bodo 18. no-vembra o perutinarstvu in 23. decembra o ro-dovniških premovanjih. Začetek vsakokrat ob 16. uri. Kmetijske organizacije in šolska vodstva naj prirejajo skupno poslušanje. Živinorejce opo-zarjamo tudi na kmetijsko posvetovalnico v ra-dio, ki prinaša vsako prvo nedeljo v mesecu ob 16. uri tudi poročila in nasvete za živinorejce.

Enodnevni mlekarški tečaji.

Kr. banska uprava prireja na deželi eno-dnevne mlekarške tečaje za žene in dekleta. Na teh tečajih se poučuje izdelovanje nekaterih vrst sirov in masla. Pouk, ki je vezan v glavnem na prakso, daje možnost vsaki udeleženki tečaja, da se dobro pouči, kako se lahko na preprost način v domači kuhinji predela mleko v mlekar-ske proizvode. Mnogo krajev je, kjer niso dani pogoji za osnivanje zadržne mlekarne; zopet so posamezne kmetije, ki proizvajajo veliko mleka le

Sl. 64. Enodnevni mlekarški tečaj za žene in de-kleta v Središču.

od časa do časa in ne vedo, kako bi ga koristno uporabili. V vseh podobnih primerih gospodi-nje prav lahko predelajo mleko v sir, ki v gospo-dinjstvu zelo prav pride kot domača hrana.

Pričujoča slika nam prikazuje mlekarški te-čaj, ki se je vršil že pred časom v Središču ob Dravi. Organizacije ali društva, ki si takih te-čajev želijo, naj se obrnejo na kmetijski oddelek kr. banske uprave.

Gozdarstvo.

Redčenje mladih gozdov in kultur.

L. M.

Mnogo se je ugrabilo, nato razpravljalo in pisalo v gozdarski, v tej še mladi stroki o tem poglavju gojenja gozdov. Ali je in v koliko je umestno poseganje človeške roke v razvoj gozda? Gospo-darska praksa je v novejši dobi narašča-jočega pomena gozdnega gospodarstva pokazala, da je poseganje v naravni raz-voj gozda potrebno, še več, da je to bo-dočnost gozda često odločilnega pomena.

In še danes se dobijo mnogi gozdni posestniki, ki se zanimajo za gozd samo tedaj, ko ga izkoriščajo in menijo, naj ostane vse, kakor je, gozd da naj raste kakor pač hoče. Zato pa je v kmetijskih gozdih tako mnogo mladih smrekovih in borovih sestojev, ki so tako gosti, da po-jemajo, celo drevja rast zastane v dobi. ko bi morala biti najbolj bujna. Taki se-stoji so v stiski, v težki borbi za obsta-nek, zato jim moramo pomagati do svet-lobe, do zraka in do prostora v zemlji. Pa kako? Prav gotovo ne s kleščanjem drevja, kakor delajo to najbolj nespa-metni. Najlepše razvitemu drevju mora-mo dati vse pogoje za nadaljnji razvoj. Ako prepustimo mlad gozd samemu sebi, potem je **odbira** najboljših prečesto pre-počasna in kvarna za donos gozda. Kaj nam je torej storiti?

Ko se približno po 15. do 25. letih sta-rosti gozd tako močno sklene, da se pri-čne množica dreves dušiti pod obvlada-jočimi drevesi, takrat ves gozd dobro pregledamo, gledajoči predvsem v vrhe in zaznamujemo najbolj potlačena in za-dušena drevesa. A izbira dreves za po-sek naj bo tako natančna, da se po po-seku zadušeni dreves veje preostalih vladajočih dreves malone še dotikajo, ali strokovno povedano, da ostane gozd-na obraslost enakomerna, da se sklep krošenj ne prekine. Ko smo drevesa za-znamovali, jih previdno poderemo in iz sestoja spravimo. Čez leta, če potrebno, ponovimo tako redčenje, zmerno in pre-vidno. Veljaj pravilo: večkrat in zmerno. S prejakim preredčenjem napravimo lah-ko za gozd nepopravljivo škodo (viharji, snegolomi, sončna pripeka, propast smrek po prekasnem in premočnem preredče-

nju, lubadar). Najboljši čas za redčenje je takoj po prestani zimi, **preden** poženejo poganjki.

Več mecesna v planinske gozdove!

L. M.

Vprašuje se človek, kako to, da je v gozdih po naših gorah in planinah tako malo mecesna, te dragocene, izmed naših iglavcev najzlahotnejše drevesne vrste. Res da je mecesen zelo izbirčen glede na lego in tla. Pravi njegovi prostori so v planinah in gorah na izrazito kamenitih, zlasti apnenčevih tleh z obilno, dobro in svežo zemljo. Na prevlažnih in kislih, napojenih zemljah mecesen ne uspeva, prav tako ostane mecesen neobogljani grmič na suhih, pustih zemljah. Čisti mecesnovi sestoji so v kmetijskih gozdih prav redki, tudi niso umestni. Izvrstno pa se mecesen počuti v družbi smreke in bora, če ga ne ovirata v rasti k svetlobi, kajti mecesen zahteva izmed vseh dreves največ svetlobe, zato se pa tudi odlikuje po svoji hitri rasti in kaj rad preraste drugo drevje.

Glede razmnožitve mecesna na primernih prostorih se ravnamo po naslednjih navodilih:

Pri negovanju mladih gozdov, to je pri čiščenju in redčenju je paziti na vsak lepo razvit mecesen, pomagati mu do svetlobe in prostora.

Če že sekamo gozd do golega, pustimo najlepše mecesne za semenjake.

Pri osnovanju gozda, to je nasadu, je priporočljivo, da najprej bolj redko zasadimo smrekove sadike, a ta nasad po 3—4 letih končno spopolnimo z 2 letnimi mecesnovimi sadikami, ki jih lahko po prav nizki ceni nabavimo iz banovinskih gozdnih drevesnic. Čiste mecesnove kulture odsvetujemo, ker se drevesca preveč ukrivljajo pod težo snega in v takih mecesen ne zraste v tako ravno in polno drevo, kakor v mešanem gozdu. Tudi niso vsi prostori, ki jih zasadimo, enake zemlje.

V prebiralnih sečnjah štedimo mecesen!

Skrbimo za kakovostno blago tudi v gozdovih!

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 106. Kmetovalec se je pogodil s posojilnico, ki ji dolguje večji znesek, tako da bo plačeval skozi 12 let 10% obresti in da bo s tem plačevanjem v 12. letih dolg poravnal. Kmet si je premislil in bi rad ta dogovor preklical, da bi bil deležen kmetijske zaščite. Ali lahko to stori brez kakih neprijetnih posledic? (Km. p. v R.)

Odgovor: Pogoji, ki jih je kmet dogovoril s posojilnico, so **ugodnejši**, kakor jih vsebuje uredba o zaščiti kmetov z dne 3. avg. 1934. Naravno, da lahko kmet ta dogovor brez nadaljnjih posledic prekliče, toda to stori v svojo lastno škodo. Po sklenjenem dogovoru bo kmet za vsakih 100 Din dolga v 12. letih plačal 120 Din, dočim bo moral po uredbi o zaščiti kmetov za vsakih 100 Din dolga plačati 151 Din in povrh še 6% ne obresti, to je 6 Din od 100 za l. 1934., in to zaradi tega, ker se po zaščitni uredbi pričinja 12letno obročno plačevanje šele z letom 1935.

Š. Š.

Vprašanje 107. Katero je uspešno sredstvo zoper uši pri kokoših? (V. C. v L.)

Odgovor: Proti kurjim ušem obstojajo različna sredstva, predvsem praški zoper mrčes, kakor Flit in Zaherlin. Po našem mnenju je izdatek za nakup teh sredstev nepotreben, ker se lahko tudi brez njih obvarujemo kurjih uši in drugega mrčesa, kakor raznih pršic itd. Glavno sredstvo, ki nas prav nič ne stane, je **snaga**. Hlevi za kokoši morajo biti svetli; stene gladke in pogosto pobeljene; notranja oprema mora biti v kurnici postavljena in nikjer pribita, da lahko pri čiščenju vse skupaj odnesemo na prosto. Tako temeljito čiščenje opravimo poleti vsak teden, pozimi pa vsakih 14 dni. Grede in stojala razkužimo s petrolejem; tla in gnezda čistimo z vročo vodo; stene temeljito pomedemo; v gnezdo položimo suho praproto in svežo slamo; kokošim dajemo vedno prilike, da se v pesku okopljejo. Če boste tako ravnali, ne bo mrčesa v kurnici. Priporočamo pa tudi, da se naročite na knjige „Kmetijske matice“, ki bo letos med drugimi izdala knjigo strokovnjaka **ing. Wenka** o perutninarstvu na naši kmetiji. V njej boste našli obširne odgovore na vsa vprašanja našega kmetijskega perutninarstva. Poleg te knjige prejmete še eno strokovno kmetijsko knjigo, eno povest in koledar. Plačate pa samo 20 Din. Pišite še danes „Kmetijski matici“ v Ljubljani, Kolodvorska ul. št. 7.

Ing. W.

Vprašanje 108. Imam priletno kravo, ki sem jo 8 dni po oteljenju spustil na pašo in ki so ji nato zatekla sprednja kolena. Otekline se ne da odpraviti niti z zdravilom, ki mi ga je predpisal tukajšnji veterinar. Prosim navodilo za zdravljenje.

(M. Š. v S.)

Odgovor: Za točno ugotovitev bolezni je potreben predvsem njen natančen popis. Tu je pa v tem primeru jako pomanjkljiv. Potrebno bi bilo navesti še, če je oteklina na koži, pod kožo, v sklepu ali v okolici sklepa, če je trda ali mehka, če je na pritisk boleča, če krava zaradi otekline šepa in podobno. Iz Vašega opisa je mogoče razbrati le to, da je krava dobila bolezen na paši ter da prehaja oteklina že v kronično (dolgotrajno) stanje. Splošna navodila za zdravljenje takih oteklin so sledeča: Odpraviti je domnevni vzrok bolezni, to se pravi, v tem primeru je prestat s pašo ter sploh s svežim krmljenjem. Oteklino samo pa poskusite zmanjšati, ozir. odpraviti predvsem s toploto ter z uporabo dražjih sredstev v obliki mazil ali oljnatih tekočin. Toploto dovajamo na obolela kolena z vrečicami, napolnjenimi z ogreti otrobi, lanenim semenom, gorčično moko ali senenim zdrobom. Ko se vrečica ohladi, jo nanovo ogrejemo. Hlev mora biti primerno gorak in ne hladan. Izvrstno sredstvo za odpravo bolečih oteklin so tudi obkladki, prepojeni s takozvano Burrowovo raztopino (2 dkg stolčenega galuna ter 4 dkg octenokislega svinčnega oksida [čistega svinčnega sladkorja], raztopljenega v 1 lit. vode); obkladek naj učinkuje ponoči in podnevi

ter ga je treba le podnevi trikrat zaliti z opisano raztopino. Gorka ostane zelo dolgo tudi zmes, obstoječa iz enakih delov šote ter parafina, ki jo vgrejemo na 80°, stlačimo v vrečico ter položimo na oteklo mesto. Med dražje masti spada med drugim tudi silva mast iz živega srebra, ki jo natremo na oteklino (pri govedu opreznost zaradi zastrupljenja, preprečiti lizanje!) Dobro učinkuje tudi zmes iz sive masti ter iz masti jodovega kalija. Podobnih mazil je še nešteto. Med dražje tekočine pa spada žitno žganje, terpeninovno olje, eter, kafrino žganje, salmiak, gorčično olje, kuhinjska sol in dr. ter primerna mešanica dveh ali več teh tekočin.

Dr. V.

Družbene zadeve.

VABILA

k letnim zborom podružnic Kmetijske družbe v Ljubljani, r. z. z o. z.

Spored:

1. Čitanje pravilnika, zlasti § 2., 3., 6., 7., 8., 9. in 10.

2. Slučajnosti.

V nedeljo, 25. novembra 1934.:

Naklo pri Kranju, ob 15. uri v stari šoli v Naklem.

Zakaj

je ravno „Kmetovalec“, 51 let staro strokovno glasilo Kmetijske družbe za slehernega, napredkaželjnega kmetovalca in vsakogar, ki se bavi s pospeševanjem kmetijskega gospodarstva, praktično ali teoretično nenadomestljiv strokovni list?

KER je „Kmetovalec“ najcenejše strokovno glasilo, ne samo v naši državi, temveč tudi izven nje, ki izhaja 14 dnevno na 16. do 24. straneh strokovnega čtiva, pri katerem sodelujejo naši najpriznanejši kmetijski in gospodarski strokovnjaki, praktiki in znanstveniki,

KER sestoji „Kmetovalec“ prav za prav iz dveh delov, t. j. strokovnega dela, kjer se obravnavajo vse panoge našega kmetijskega gospodarstva, kakor: splošno gospodarstvo, kmetijska zakonodaja in zadružništvo, poljedelstvo in travništvo, sadjarstvo in vrtnarstvo, vinogradništvo in kletarstvo, živinoreja, in mlekarstvo, konjereja in živinozdravstvo, čebelarstvo, gospodinjstvo, gozdarstvo ter zdravstvo,

KER odgovarja na številna, zelo poučna in raznolična strokovna in vsakdanja vprašanja, ki zanimajo zlasti našega kmetovalca in objavlja razne strokovno zanimive dogodščine in notice, ki se nanašajo na kmetijstvo,

KER obvešča KD potom glasila svoje zadružno-organizatorno poslovanje svojim članom in

KER priloga „Vnovčevalec“, ki jo izdaja družba iz lastnega na 8 straneh, kjer obvešča člane KD o vnovčevanju kmetijskih proizvodov, podaja tržna poročila, tržne cene in objavlja razne potrebščine (zatrjalna sredstva, stroje in orodje), ki jih kmet potrebuje za zboljšanje in dobičkanosnejše gospodarjenje.

KER smo pa opazili, da je ravno v tekočem letu veliko naročnikov izostalo od naročnine vsled nerazumevanja nedelovnosti nekaterih kmetijskih podružnic in njenih predstavnikov, ki niso pozvali članstva pravočasno k naročilu „Kmetovalca“,

ZATO

naj postane vsak član KD tudi naročnik na „Kmetovalca“, ker brez njega ne more izhajati in bi utrpel samo škodo. Sicer pa je tudi vsem praktičnim in umnim kmetovalcem, kmetijskim strokovnjakom, sreskim kmetijskim odborom, raznim zadrugarjem, občinskim uradom, šolskim vodstvom, vsem kmetijskim društvom in organizacijam „Kmetovalec“ neobhodno potrebno glasilo, ako se hoče zares uspešno delovati med našimi kmeti,

PA TUDI ZATO,

ker znaša naročnina na „Kmetovalca“ za vse leto samo

25 Din (dvašet pet dinarjev) in

stane ena številka te kmetijsko-gospodarske revije komaj 1 Din, kar je za 24 do 32 strani obsegajoč strokovni list naravnost nizka, tako da jo zmore sleherni kmetovalec, ako drugače ne, vsaj sporazumno s sosedom nositi. Na zahtevo pošljemo vsakomur eno številko lista kot vzorec brezplačno.

Načrt

za kmetijsko-filmska predavanja, ki jih priredi KD v Ljubljani, sporazumno z Agrikulturno-ke-mičnim uradom za kalijevo gnojenje v Zagrebu tekom letošnje zime.

Tek. št.	Podružnica	Dan in čas	Kraj	Za katere podružnice
1	Trebnje	25. XI. ob 7 ^h	Društveni dom	Trebnje, Velika Loka, Sevnica, Mirna
2	Št. Vid pri Stični	25. XI. ob 15 ^h	Društveni dom	Št. Vid, Stična, Višnja gora
3	Novo mesto	9. XII. ob ½10 ^h	Kino, Sokolski dom	Novo mesto, Brusnice, Št. Jernej, Šmarjeta
4	Vrhnika	16. XII. ob 10 ^h	Kino dvorana	Vrhnika, Podlipa, Drenov grič, Horjul, Sv. Jošt
5	Bled	6. I. ob 9 ^h	Kino dvorana	Bled, Boh. Bistrica, Boh. Bela, Srednja vas, Češnjica
6	Gorje	6. I. ob 15 ^h	Društveni dom	Gorje, Jesenice, Lesce
7	Slov. Bistrica	27. I. ob ½10 ^h	Kino dvorana	Slov. Bistrica, Zgor. Polskava
8	Ptuj	10. II. ob ½10 ^h	Kino dvorana	Ptuj, Sv. Marko, Sv. Urban, Cirkovci, Sv. Lovrenč na Dr. p., Leskovec v Halozah, Majšperg, Sv. Marjeta pri Moškanj., Sv. Vid, Sv. Lenart pri Vel. Nedelji
9	Ormož	24. II. ob ½10 ^h	Kino dvorana	Ormož, Sv. Tomaž, Sv. Miklavž, Središče, Sv. Bolfenk p. Sred., Ivanjkovci
10	Konjice	3. III. ob 10 ^h	Kino dvorana	Konjice, Ribnica na Poh., Loče, Poljčane
11	Slovenjgradec	17. III. ob 10 ^h	Sokolski dom	Slovenjgradec, Zgor. Mislinje, Velenje, Št. Ilj pri Velenju

Za prireditve predavanj je predpogoj velika dvorana, ki se da zatemniti, električna razsvetljava s kontaktom za namestitev kino aparata in obila udeležba. Predvajal se bo zelo poučen kmetijski film „Pridelovanje krme na lastnem posestvu“, v

4. dejanjih, s primernim tolmačenjem strokovnjakov. **Vstop prost.**

Odgovorni urednik: Fr. Kafol. — Izdajatelj za Kmetijsko družbo: Oton Detela. — Tisk J. Blasnik naasl., Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. — Odgovoren L. Mikuš.

Čuvajte sadno drevje!

Pri nastopu mraza zleze samica od zimskega pedica ali mrazovca iz zemlje na drevo, kjer izleže 200 do 400 jajčec. Gosenice iz jajčec že samo od ene samice zamorejo uničiti spomladi vse poganjke, da se drevo posuši. Zato ovijajte sadno drevje že sedaj z lepljivimi pasovi. Ne uporabljajte že izgotovljene drage lepljive pasove, ampak rabite **Arbocol-papir** in namažite ga z **goseničnim lepilom**

„ARBOCOL“.

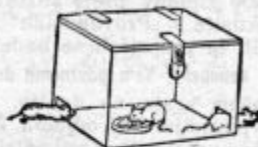
Za zatiranje poljskih miši

je jesen najprikladnejši čas, ter tudi najcenejše in najuspešnejše, če položite v mišje luknje

ZELIO-zrna.

Za zatiranje podgan je pa najsigurnejše sredstvo

ZELIO-pasta.

Proti žitnemu molju (žitni rilčkar ali črni žužek) razkužite zaloge žita, skladišča in žitnice s sredstvom

„GRODYL“.

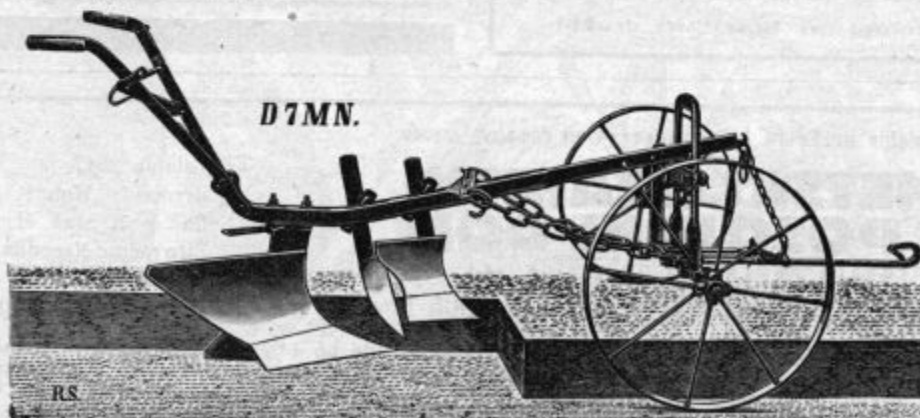
Vsa ta sredstva dobite tudi pri Kmetijski družbi.

Vsa potrebna strokovna navodila dobite pri tvrdki:

JUGEFA k. d. ZAGREB, Preradovičeva ul. 16. Odd. za zaščito žita.

RUD. SACK,
Leipzig — podružnica Wien

**tovarna po-
ljedeljskih
strojev in
orodja**

V zalogi pri Kmetijski družbi v Ljubljani, Mariboru in Celju.

„Provandeine“

najbolj preizkušeno sredstvo za rejo prašičev.

S „Provandeine“ hranjen prašič nikoli ne preneha jesti, odporen je proti boleznim, ter se zreli dva meseca preje, kar je zelo važno za prašičerejca, ker pride preje do denarja.

Zavitek od 800 gramov preje 25 Din, sedaj 20 Din. Poizkusite s „Provandeine“ tudi pri Vaših prašičih in prepričali se boste sami.

V slučaju neuspeha, Vam povrnemo denar.

Ako ga v Vašem kraju ne dobite, Vam ga pošljemo po povzetju. Pri odjemu dveh zavitkov poštne prosto. Preprodajalci popust.

Glavno zastopstvo:

J. M. JUNC, Ljubljana, Dvořakova ul. 3.

Dolgoletne izkušnje so pokazale, da je

ARBORIN

najuspešnejše sredstvo za generalno zimsko zatiranje sadnih zajedalcev. Zahtevajte vedno le originalni **Arborin**, znamko, ki je zakonito zaščitena proizvajalcu:

„CHEMOTECHNA“

družba z omejl. zavezo

LJUBLJANA, Mesni trg št. 10

(na dvorišču veletrgovine A. & E. Skaberne)

V zalogi pri Kmetijski družbi

Laneno olje, firnež, barve, lake, kit, lan. tropine

ter vse v to stroko spadajoče blago prvovrstne kakovosti po solidnih cenah in točni postrežbi, najugodnejše kupite pri domačem podjetju

MEDIČ-ZANKL

tovarne olja, lakov in barv

družba z o. z., lastnik FRANJO MEDIČ

Centrala v Ljubljani, podružnice v Mariboru in Novem Sadu. — Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah

Najuspešnejše sredstvo za rejo domače živine je brezdvomno

MASTIN

ki pospešuje rast, odebelitev, in omastitev domače, posebno kislavne živine. — Jasen dokaz neprecenljive vrednosti „MASTINA“ so brezštevila zahvalna pisma

Cena: 5 škat. 46 Din, 10 škat. 80 Din

Lekarna TRNKOCZY
LJUBLJANA, Mesni trg 4 (Zraven Rotovža)

J. BLASNIKA NASL.

Univerzitetna tiskarna

LITOGRAFIJA OFFSETTISK KARTONAŽA

ZALOŽNIŠTVO VELIKE PRATIKE

VREČICE ZA SEMENA

Najstarejši grafični zavod Jugoslavije
Izvršuje vse tiskovine najceneje in najsolidnejše

USTANOVLJENA LETA 1828

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

V LJUBLJANI, TAVČARJEVA (SODNA) ULICA 1.

Vloge na knjižice in tekoči račun obrestuje po 4% brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po 5%. **Stanje vlog 35.000.000 Din. — Rezerve 1.200.000 Din.** Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog. Vložne knjižice drugih zavodov sprejema brez prekinjenja obrestovanja. Posojila daje proti poroštvo, na vknjižbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite na tek. račun pod najugodnejšimi pogoji. — **Blagajniške ure:** Ob delavnikih od 8—12 1/2 in od 3—4 1/2, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12 1/2 ure

Telefon 2847.

Brzjavi: „Kmetiski dom“.

Rač. pošt. hran. št. 14.257.

Žiro račun: Narodna banka

Podružnici v

Kamniku in Mariboru